

ПАРТИЙНАЕ ЖЫЦЦЕ

БОЛЬШ УВАГІ НАМЕСНІКАМ САКРАТАРОЎ ПАРТЫЙНЫХ АРГАНІЗАЦЫЙ

— Прыйшла я да п'яце вась на якой справе, — звяртаецца да намесніка сакратара партыйнага бюро чучэчна-трыкацкага фабрыкі КІМ тав. Быкоўскай партгор швейна-кедальнага цэха тав. Хануціна. — У нас зноў атрымавацца якасці ня ўзяка ў рабоце начальніка змен. Парушаюцца правылы значы і прыёмы змен, рабочае месца як след не падрыхтоўваецца, проста не ведаю што рабіць.

— Ты тав. Хануціна, — гаворыць тав. Быкоўска, — як партгор, уваходзіш у дэталі вытворчасці. Гэта велікі добра. Але мне памятаецца, што не так даўно на цэхавым партсходзе вы абмеркавалі работу аднаго з начальнікаў змен, вынеслі даволі каштоўнае рашэнне, а вось як яго выканана — яшчэ не правярылі. Таму ў вас і прадаўжаецца гэтыя няўзакі, аб якіх ты і гаворыш.

Тав. Быкоўска параіла партгору швейна-кедальнага цэха паставіць на чарговым партсходзе пытанне аб узраўраванні работ начальнікаў змен іменна ў разрыве правярыць выканання рашэння наглядчыка партсхода.

Біраўнікі цэхавых партыйных арганізацый і асобныя камуністы часта звяртаюцца да намесніка сакратара партбюро на розных пытаннях, звязаных з іх партыйнай, вытворчай або грамадскай работай. У асобе тав. Быкоўскай яны бачаць кіраўніка, які заўсёды ідзе наперад, укажа, як трэба на партыйнаму вырашчыце тое ці іншае пытанне.

Тав. Быкоўска на такой адказнай партыйнай рабоце ўспрымае. Але пры памозе сакратара партбюро тав. Фрыдмана, які з першых-жа дзён работ новага састава бюро правіла аманіроўвае партыйнае сакратароў, тав. Быкоўска знайшла сваё месца і прымае актыўны ўдзел ва ўсёй шматнаправленай партыйнай арганізацыі. Няўдана на адным з паслядніх партбюро яна дакладвала па падрыхтаванаму ёй-жа пытанню аб прыёме ў партыю. Яна-ж потым з'явілася дакладчыкам на гэтым пытанню на агульнафабрычным партсходзе. Разам з іншымі членамі партбюро тав. Быкоўска прымае ўдзел у падрыхтоўцы да пленума гаркома КП(б)Б падпільна аб кантролі партарганізацый над дзейнасцю адміністрацыі.

Сакратар партбюро тав. Фрыдман, які правіла, заўсёды прыглядае тав. Быкоўска і другога свайго намесніка тав. Шуцькіна да складання плана работ партыйнага бюро і да вырашэння важнейшых пытанняў. Тав. Быкоўска пелькалі разам са сабой кіраўніка паслядніх партбюро і партсходамі.

— Я ведаю, — гаворыць тав. Быкоўска, — што ў майей рабоце яшчэ ёсць многа недахопаў, але ачуваю, што, працуючы намеснікам сакратара партарганізацый, я вырастаю і палітычна і культурна, і вельмі палюблю партыйную работу.

Яе ініцыятыўнасць партыйнае работнікі праяўляюць сябе намеснікі сакратара партбюро станкабудуўнічага заводу імені Кірава тт. Рохлія і Арэшкі. Няўдана тав. Арэшкі падрыхтаваў агульна-заводскі партыйны схода, на якім абмяркоўвалася пытанне аб прыёме ў партыю. Па ўсяму відав было, што ён добра падрыхтаваў. За некалькі дзён да гэтага партсхода тав. Арэшкі выканаў іншыя адказныя даручэнні партбюро. Ён праводзіў гутарку з кандыдатамі партыі на пытанню аб вывучэнні імі гісторыі партыі. Гэтае пытанне неўзабаве будзе прадагма абмеркавання на паслядніх партыйнага бюро. Па прапанове тав. Арэшкі, партбюро наўдана абмеркавала пытанне аб ліквідацыі вытворчых няўзак паміж зборачным участкам і механічным цехам.

У Віцебску ёсць і такія партарганізацыі, дзе тавар намеснікаў сакратароў партыйнага бюро зусім агушавана, дзе яны амаль зусім не ачуваюцца. Намеснікам сакратара партыйнага бюро машынабудуўнічага заводу «Комінтэрн» з'яўляецца тав. Салодкін. З часу справаздачна-выбарнага партыйнага схода яму ні разу не давалі адказнага партыйнага даручэння. Праўда, аднойчы партыйнае бюро даручыла яму абследваць работу заводскага камітэта. На словах тав. Салодкіна, ён гэтую работу выканаў, напісаў вывады, але раптоўна захварэў, а партбюро нават не пацікавілася вынікамі абследвання.

За аднойчы час на паслядніх партыйнага бюро абмяркоўваўся раз важныя пытанні: аб прыёме ў партыю, аб пераглядзе норм і расцяжак, аб становішчы партарганізацый і агітацыйна-масавай работы і іншыя, але не было выказаў, каб тав. Салодкіну даручылі падрыхтаваць да паслядніх партбюро тое ці іншае пытанне. Гэта ў такой-жа меры адносіцца і да другога намесніка сакратара партбюро тав. Нарцішкі, які таксама да актыўнай партыйнай работы не прыцягваецца. Аб ідэіна-палітычным роспе намеснікаў сакратара тут нічо не капаюцца.

Ва ўсім гэтым у першую чаргу вінават сакратар партыйнага бюро тав. Каган, які неадпаведнае ролю намеснікаў сакратароў партарганізацый, не ўцягвае іх у штодзённую партыйную работу.

Намеснікі сакратароў партыйных арганізацый у сваёй пераважнай большасці — гэта маладыя, ініцыятыўныя камуністы, апраўдваючы сябе на практычнай рабоце. Яны заслужана патрабуюць да сябе штодзённую увагу і клопат. Вельмі важна стварыць для намеснікаў сакратароў семінары пры гаркоме або райкоме КП(б)Б, перадачычныя праводзіць нарады па абмену вопытам работ. На жаль, гэтыя і іншыя формы вучобы намеснікаў сакратароў у Віцебскай гаральскай партыйнай арганізацыі не практыкуюцца.

г. Віцебск.

З. ЛАРЫСАУ.

У лекторы выкалоды для ў Беларускай Думе Чырвовай Арамі. На левым аб дыялектычным матэрыялі. Фото Е. Халдыя. (Фотакроніка ВЕЛТА).

ЛЕПШ КІРАВАЦЬ ПЯРВІЧНЫМІ ПАРТАРГАНІЗАЦЫЯМІ

Умацніць дапамогу і кіраўніцтва пераважна партыйным арганізацыям — гэтае прабаўненне было праяўлена Барўрўскаму райкоме КП(б)Б на партыйнай канферэнцыі. Як райком партыі і ў прыватнасі оргінструментарска аддзела выканае гэтае ўказанне канферэнцыі?

Мы пачалі з некатораў пераўтварэння работ апарата райкома. Да кожнай групы пераважна партыйнага прымаваны інструментар оргінструментарска аддзела. Апрача таго, для лепшага абслугоўвання і штодзёнай сувязі з пераважна партарганізацыямі да іх прымаваны члены пленума РК КП(б)Б.

Тры разы ў месяц мы праводзім нарады інструментару па абмену вопытам работ. Гэтыя нарады праводзіцца следам за паслядніх бюро РК КП(б)Б з тым, каб раньні бюро пра інструментарска апарат заводзіліся і рэалізаваліся ў пераважна партарганізацыях. На гэтых нарадах інструментар атрымліваюць канкрэтныя заданні на бліжэйшую дэкаду.

Праведзен аднаўдзень семінара сакратароў пераважна партыйнага і партгорў партыйна-кандыдацкіх груп па пытаннях унутрыпартыйнай работы і стану агітацыі і прапаганды ў раёне. Па просьбе саіх сакратароў партарганізацый, дагаварыліся адзін раз у месяц праводзіць нарады сакратароў і партгорў па абмену вопытам работ. Першая такая нарада ўжо абдыслася. Абмеркаваны пытанні: як складаліся план работ; аб заахад партарганізацый у часе веснавой сярбы 1940 года; як афармляць справы аб прыёме ў партыю. На гэтай нарадзе мы дагаварыліся з сакратарамі партарганізацый, якія пытанні распрацаваць на наступнай нарадзе. Рашылі ўключыць таксама некаторыя тэарэтычныя пытанні па гісторыі ВКП(б).

Інструментар шмат сталі працаваць больш планавана, лепш арганізуючы свой работні дзень, дзень уцяўляюць бліжэйшымі заданні і бачаць плыць сваёй работы.

Інструментар т. Лазавіч дапамог склаці план работ чатыром партарганізацыям. Асабліва ўвагу ён звярнуў на тав партарганізацыі, работа якіх была прызнана незадавальняючай.

А. НАЖАМЯНІН, заг. оргінструментарскім аддзелам Барўрўскага РК КП(б)Б.

Масавая асушка балот пачалася

„САКРЭТ“ НАШЫХ РЭКОРДАЎ

Многа балотных хмызнякоў на землях нашага калгаса. На плошчы ў 2.100 гектараў аднаго балота налічваецца да 1.400 гектараў. Балота не давала дагэтуль ні добрых пасьбінаў, ні сенажаці, і мы рашылі ўзяцца за асушку яго. Я быў адным з першых калгасных грабароў, якія пачалі рыць калектары і асушальнікі яшчэ ў 1935 годзе.

Упору прапуючы над асваеннем новай зямлі, мы на працягу году асушылі 300 гектараў балот. На гэтай плошчы мы ўжо сеем каналі і гародніну, садзім бульбу. За высокай ўражай махоркі, проса і ячменю на былым балоне наш калгас зацвердзяць для ўдзелу на Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы.

Не забылі мы пра балоты і ў гэтым годзе. Як толькі была закончана сяўба яравых, 50 калгаснікаў і калгасніц нашай сельскагаспадарчай арэлі былі накіраваны на працяжку двух калектараў. Каля 100 гектараў балота ўжо асушана. Да 1 чэрвеня мы выкапаем сваё абавязальства — асушым 150 гектараў.

Замест 50 чалавек, прапавіўшых на балоне ў першы дні, сёння тут прапуючы ўжо звыш 100. Многія калгаснікі, прапуючы на калектары, у адну змену выконваюць па 3—4 нормы. Змітроў Сулян выкапае за дзень 27 кубаметраў торфу, Гірэй Махавыя — 24 кубаметры, Сіпян Горбалея — 23 кубаметры, Пісіфар Боўшар — 22 кубаметры, Васіль Лагун — 22 кубаметры. Нават брыгадзір па меліярацыі Сіпян Голуб і той выкапае час, каб працаваць з запалтай і выкапае за дзень да 22 кубаметраў тарфяной масы.

Добрых паказальнікаў на асушцы балота дабіўся і я. Няўдана я выкапіў за дзень 38 кубаметраў торфу. Многія калгаснікі былі здзіўлены гэтым рэкордам. Знайшліся такія, што сталі казачы не магамы выканаць такую норму і мой рэкорд спрабавалі аб'явіць вынаковым падборам лепшага ўчастка. Тады я ваставіў перад сабой запалку — паказчык лозыям, што гэтую норму можна выканаць на любым участку, і на наступны дзень я выкапіў за 9 гадзін 41,13 кубаметра валкай тарфяной масы.

Як-жа я дабіўся такой высокай выпрадоўні пры норме ў 7—8 кубаметраў? Сакрэтаў тут асаблівых няма.

Першае мае прапанаванне — працаваць заўсёды адточаным, прынаўным інструментам.

24 мая т. Брагінен ўстанавіў новы рэкорд. Прапуючы на працяжку калектара на велізарным балотным масіве Таліца, ён выкапіў за змену 52 кубаметры тарфяной масы, што складала 650 проц. нормы.

3 тав. Брагініном саборнічаў тав. Су-

2 тысячы грабароў вышлі на балоты

ЛЮБАВЬ. (Спец. нар. «Звязда»). 23 мая на асушку балот вышлі новыя калгасныя меліярацыйныя брыгады. У калгасе «Новае жыццё», Невіжыцкага сельсавета, на асушцы прапуючы 111 чалавек, у Сабалеўскім сельсавеце—148, у Асаветнікі—266, у Іменскі—158.

Калгаснікі Малагарадзкічнага сельсавета, дэтарноўна выканалі план меліярацыйных работ, прыступілі да асушкі дадатковых плошчы.

Калгаснікі перадалі ў Турокі сельсавета сельсасарцелі «Сталежы конь» асушкі ўжо 60 гектараў.

У калгасе «Ударнік» з кожным днём парастаюць тэмпы асушкі балот. У кузні ідзе дадаткова загатоўка грабарскіх запал. Калгасу на плану трэба асушыць 150 гектараў. На сёння ўжо асушана

Па-другое, паскараць работу спрактыкаванасцю і лоўкасцю рэзкі і выкіку тарфяной масы.

Па-трэцяе, не траціць ні минуты на лішнія хаджэнні за валой, дабіваючыся пазвоўкі валы з будынка непасрэдна на работу.

Перад тым, як выйсці на работу, я лічча дома падрыхтоўваю сваю запалку, адточваю яе. Запалкі-ж у нас шырокія, грабарскія, яны перабораны нашым калгасным каналём з грабарскіх шупуль. Кожная запалка мае добры чаранок. Іх усебя час вырабляюць выдзеленыя для гэтага два калгаснікі.

Выходзячы на работу, мы берэм з сабой напільнікі, тачыла і трэсправаныя шпурты. Азіз з калгаснікаў пазвоўкі усебя час ссежуе валу для піцца. Пазней прыбывае ларок і прама і калектара прадае грабарам паяросы, табак, цукеркі, пачтанне і т. д.

Прыступіўшы да работ ў 9 гадзін раніцы, я развіваю свой участак будучай канавы на некалькі падучасткаў і пачынаю капаць з аднаго канца, паслядоўна пераходзячы на наступныя падучасткі. Гэтым я ўнікаю затапленна валой усяго свайго ўчастка — яна сніжае ў вырату ўжо выемку.

Калі я знімаю верхні, больш брудны, пласт, я беру на запалку менш масы. Уліна, дзе торф больш шчыльным, я рэжу і выкапіваю больш тоўстымі падліны. Як правіла, масу верхніх слаў я адкідаю глыбокіх, слаў можна было кідаць бліжэй. Пры рэзцы падліз я спякаю канавы і стараюся адразу-ж рабіць правільныя адкосы. Іншы-ж па 3 разы ачышчаюць адкосы, на што траціцца многа часу.

У час абедзенага перапынку, які працягваецца не больш чым паўторм гадзін, я пасіваю паабедна, націраю запалку і пасія маленяка аддальчыку прапую ўжо без перапынку да 8 гадзін вечара.

Вось у чым «сакрэт» маіх поспехаў на асушцы балота. Яны могуць стаць існае кажнага калгасніка, які жадае працаваць для свайго роднага калгаса, для свайго сацыялістычнага радзімы, працаваць так, каб аддаваць у прыроды багаці беларускіх балот.

СІПЯН БРАГІНЕЦ, калгаснік сельсасарцелі «Ударнік», Любавінага раёна.

хат. Вечарам, калі падлічылі зменную выпрадоўку двух саборнічаў калгасных грабароў, аказалася, што тав. Сулян перакрыў рэкорд тав. Брагіна. На працяжку калектараў і асушальнікаў ён выкапіў за змену 59 кубаметраў тарфяной масы.

100 гектараў, прычым 70—за апошнімі тры дні. У бліжэйшыя дні калгас перакіне свае сілы яшчэ на азіз участак з тым, каб знічы пераўкманалі план.

— Да 1 чэрвеня асушым не менш 200—250 гектараў, — заяўляюць калгаснікі.

3 лія ў дзень распе прадукцыйнасць працы. Заслужылі асабліва увагу работні жатчын, якія ў гэтым калгасе ўпорышчэ прымаюць удзел у такой прамавай работце, як рыць канала на балоне. Усяго на калектары прапую 60 жатчын, якія ў сярэднім выконваюць па паўторм нормы.

23 мая на асушцы балот Любавінага раёна прапавана звыш 2 тысяч калгаснікаў.

(ВЕЛТА).

ШЫРЫЦЦА ВЫДАТНЫ НАРОДНЫ РУХ

СТАРЫЯ ДАРОГІ. (Спец. нар. «Звязда»). Выдатны пачы калгаснікаў Любавінага раёна пахадзіў па перадавых калгасаў раёна. 12 калгасаў пачалі ўжо меліярацыйныя работы. Калгас «Новы мір» асушыў 25 гектараў. За явену ў гэтым калгасе будзе асушана 200 гектараў. Калгас «Чырвоная Беларусь», які абавязався асушыць 150 гектараў балота, ужо асушыў 35 гектараў.

У паход за асушку і асваенне новых балотных зямель уключаюцца дзсяткі калгасаў раёна.

А. МАТУСЕВІЧ, Р. СІМХОВІЧ.

КАМАРЫН. Калгаснікі раёна канкрэтнымі справамі аддаваюць на заклік любавінага калгаснікаў. 20 мая на асушку балот вышлі 13 калгасаў. У работах прымае ўдзел да 500 чалавек. За 15 дзён намечана асушыць балота на плошчы 650 гектараў, выкапаць асушальных канав — 65 кілометраў, пракаціць новых магістральных каналаў—5,5 кілометра і правесці рамакт дробнай асушальнай сеткі на плошчы 200 гектараў даўжынёю ў 20 кілометраў.

Першым у раёне прыступілі да раскарчоўкі калгасе «Чырвоная Украіна», які пал пасеў проса падрыхтаваў 50 гектараў глебы. Тут штодзённа выходзіць на работу 30—40 калгаснікаў.

Каб унікаць вымаці пасеваў павархоўкі водам, у раёне прапавіваюцца адвод павархоўкі вод з пахалі. Калгас «Новая праца» адвёў валу з плошчы 45 гектараў, «Чырвоны будзёнік» — з 50 гектараў. Усяго адвезена павархоўкі вод з пасеваў на плошчы ў 603 гектары, раскарчавана і засеяна 70 гектараў, паліята паліны 55 гектараў, расчышчана хмызняку на лугах і выкасаў 67 гектараў.

ГОМЕЛЬ. Закончыўшы сяўбу, калгаснікі сельсасарцелі «Новае жыццё». Увараніцкага раёна, дружа вышлі на асушку балот. Намечанае дзёнае заданне было выканана на асаба. Выкапаны 3 канавы даўжынёю ў 3 тысячы метраў, раскарчавана 2 гектары балот. Калгаснікі Ігнат Дразоў выкапаў канаву даўжынёю ў 34 метры пры норме 10 метраў.

У мінулым годзе калгаснікі асушылі 70 гектараў балота. Сёння яны абавязаліся асушыць звыш 100 гектараў. Гэтая работа будзе праведзена да 1 чэрвеня. На асушцы прапую трактар Будзішчанскай МТС. Паліята ім паліна бистра пракачае, гарох і проса.

25 мая пачалі меліярацыйныя работы 300 калгаснікаў сельсасарцелі «Комінтэрн». Тут будзе асушана 120 гектараў балот.

Меліярацыйныя работы ў раёне сёлета будуць праведзены на плошчы ў 2 тысячы гектараў.

(ВЕЛТА).

Вывучаюць матэрыялы XVIII з'езда КП(б)Б

МАГІЛЕЎ. Партбюро магілеўскай шукнавай фабрыкі імені Будзішчанска вылучыла для вывучэння матэрыялаў XVIII з'езда КП(б)Б сярод работчых, ПР і служачых 50 палітагатаў. 30 палітагатаў вылучаны для папулярызачы матэрыялаў з'езда сярод насельніцтва на былым выбарчым участку. Агітатары прыслухалі да заняткаў.

Вывучэнне матэрыялаў XVIII з'езда КП(б)Б пачалося таксама ва ўсёх паках і зменах магілеўскага аўтарамонтнага заводу імені Кірава, на швейнай фабрыцы імені Валадарскага і на машынабудуўнічым заводзе імені Дзімітрава.

БАВА. Байцы і камандзіры Н-скай

часці з вялікай цікавасцю вывучаюць матэрыялы XVIII з'езда КП(б)Б. Ва ўсёх падраздзяленнях праведзены палітінфармацыі, прысвечаныя з'езду.

Асабліва вялікую работу па папулярызачы матэрыялаў з'езда сярод байцоў і камандзіраў праводзіць палітрук тав. Васілеўскі і намеснік палітрука тав. Пвелью. У плане агітацыйна-прапагандыскай работы часці прапавіваюцца правядзенне дакладнаў, гутарак, не толькі сярод байцоў, але і ваколічнага насельніцтва. На гэтай мэты вылучана 10 чалавек з найбольш падрыхтаваных прапагандыстаў і агітатараў часці. Першы выхад агітатараў у ваколічныя сёлы адбудзецца 26 мая.

г. Віцебск.

З. ЛАРЫСАУ.

35-ГОДДЗЕ УСЕАГУЛЬНАЙ СТАЧКІ ІВАНАВА-ВАЗНЕСЕНСКИХ ТЭКСТЫЛЬЩИЦКАЎ

(25 мая (12 па ст. ст.) 1905 г.— 25 мая 1940 г.)

Стачка Іванава-вазнесенскіх тэкстыльшчыцаў увайшла ў гісторыю рабочага руху, як адзін з найбольш яркіх эпохальных рэвалюцыйных барацьбы рабочага класа. Яна паслужыла мацёйшым штуршком для далейшага развіцця рэвалюцыйных падзей 1905 г. «Іванава-вазнесенская стачка» — пісаў Ленін у кастрычніку 1905 г. — паказала нечакана высокую палітычную зреласць рабочых. Бражанне ва ўсім цэнтральным прамысловым раёне ішло ўжо безупынна ўзмацняючыся і распаўсюджваючыся пасля гэтай стачкі» (Ленін. 36. твораў, т. VIII, стар. 278).

Горад Іванава-вазнесенск з'яўляўся часоў з'яўлення адной з мацёйшых крапак беларускага.

В 1905 годзе Іванава-вазнесенская арганізацыя большавікоў ахвратала ўсе прамысловыя горады і была вельмі шматлікай. Ёе кіраваў Паўночны камітэт большавікоў.

Эканамічнае і прававое становішча Іванава-вазнесенскіх рабочых напярэдзі 1905 г. было надзвычайна цяжкім. Устаноўленыя законам 11/2 гадзінныя работны дзень павялічыўся да 15 і больш гадзін. Мізэрнага заробтку рабочага класа хапала на поўгадзёнае жыццё.

Ва ўсёх прамысловых шырока працавалі штрафы і звальненні за самыя невялікія недахопы ў рабоце, на навала надзвычайнае свавольства.

Жыццёвыя ўмовы работчых былі жудасныя. У 1894 годзе на кожнага рабочага прыпадала да трох захворванняў ў год.

Нечалавечыя ўмовы існавання, поўнае палітычнае беспраўе, неабмежаванае сваволье выкалікі ў работчых пачуццё найглыбейшай нявысілі да фабрыкантаў. Расло незалежнае ў масах.

Пад кіраўніцтвам большавікоў рабочыя працягвалі барацьбу. 9 — 11 мая (дагэту ўсёю па старому стылю) на партыйнай канферэнцыі прадстаўнікоў рабочых усіх прадпрыемстваў былі разгледзены і зацверджаны выпраданьні партыйнай арганізацыі 27 пунктаў патрабаванняў рабочых і вынесена рашэнне 12 мая аб'явіць стачку. 12 мая на ўсёх фабрыках і заводах рабочыя сымналі работу і рушылі на цэнтральную плошчу горада.

У цэнтральным органе партыі «Пролетарый» аб першых днях гэтай стачкі паведамлялася: «У нас адбываюцца небывалыя справы. У 1 гадзін 12-га мая сталі чатыры фабрыкі: Бакуліна, Бурдына, Ніканора Дэрбенёва і Маракучыша. Вечару сталі абсалютна ўсе фабрыкі. Да рання кінулі работу заводы, чыгуначнае лопа, друкарні Ільіскага, Сокалава і ішч., кінулі работу рамеснікі, землякопы, — сымналі ўсе рабочае жыццё, зачыніліся магазіны. Ранішню 13-га, насколькі хапала вока, перад управай была перапоўнена плошча: чыкалі гадоўнага фабрычнага інспектара. Патрабаванні рабочых былі прадстаўлены лічча раей пасобку кожнай фабрыцы: ўсёю пачыналася паперка з 27 катэгорыяў Іванава-вазнесенскіх груп Паўночнага камітэта палітычнай партыі. Патрабаванна гэтага кіраўніцтва групы, былі выпраданы 9 мая ўсе 50 работчых з усіх фабрык, дзе была вырашана Усеагульная забастоўка» («Пролетарый» № 4 ад 17(3) чэрвеня 1905 г., стар. 14—16, Выпуск III. Постарт ЦК, выданне «Красная Новь»).

Улады, напалоханыя небывалай градыённым размерам руху, прышлі ў зямшанне. У першы дні стачкі на гарадской плошчы адбываліся мітынгі бастуючых, на якіх выступалі партыйныя агітатары.

На другі дзень стачкі бастуючыя рабочыя выбралі Совет работчых дэпутатаў, у які ўвайшло каля 150 чалавек, у пер-

раважнай большасці большавікі і сінчаваючы партыі работчых.

Спажытку Совет работчых дэпутатаў быў выбран для ведзення перагавораў з фабрыкантамі і ўладамі. Але яму суджана было адмовіць у гісторыі рабочага руху асабліва важную ролю: гэта быў адзін з першых у Расіі Советоў работчых дэпутатаў, зачатка будучых Советоў работчых дэпутатаў. Праз гэты Совет большавіцкая арганізацыя ажыццяўляла практычнае кіраўніцтва ўсім стачачным рухам.

17 мая ўлады патрабавалі сымналі ў горадзе мітынгі. 3 18 мая бастуючыя пачалі збірацца за горадам, на раіе Талка. Прыкладна ў гэты-ж час Совет работчых дэпутатаў перанёс сваё паслядніх таксама на Талку.

Кожны дзень раніш збіраўся пленум Совета работчых дэпутатаў, які абмяркоўваў усё пытанні кіраўніцтва стачкай. Апазасова на Талку пачыналі збірацца бастуючыя работчы. В канцы пленума іх абстаўлялі некалькі тысяч. Талку пленум Совета зачыняўся, і ўсе дэпутаты ішлі да трыбуны, на месца агульнага схода (трыбунай служыла вялікая бочка). Сход ажыццяўляў прамавай каго-небудзь з дэпутатаў або партыйных работнікаў аб ход

Да дэнады беларускага мастацтва ў Маскве

МЕРШЫ БЕЛАРУСКІ БАЛЕТ

КАЗКА - БЫЛЬ ПРА БЕЛАРУСКІ НАРОД

Якая цудоўная вясна! Зялёна-белыя бярозы. Пыльным цветом красуецца чарошка. Злашча, адчуваеш яе густы, ахмяляючы духмян.

На фоне дэнада прыгожага беларускага пейзажа Салавей і яго каханая дзяўчына. Над імі дзе маладыя стромкія, тонкаствольныя бярозы, якія сімвалізуюць жыццё хлапца і дзяўчыны, іх долю, лягучыні.

Гэта ілюструе народную песню пра каханне, у якой малады прыраўніваюцца да дзяраўноў.

Чаруе вока лірычны пейзаж. Колькі ў ім пазіў! Салаўі, жаўранкі, жалеяка — у ласкавай музыцы. Омутак, такі волькі, аж сэрца мае. Але ў смутку бесь і ноткі наздаі. Інакш і быць не можа, бо пішы ямяла, бо хлопцу і дзяўчыне так хочацца жыць. Яны ўсімі сіламі імкнуча да жыцця. На іх галовы, нібы аркі сцяжыткі, сыпяцца цвет чаромкі...

Танчуюць лясці. Танчюе моладзь. Танчуюць стагодні дзяды і бабулі. У танцах — увесь народ. Беларуская «Лявоніха», багата фарбамі, нібы сямікаляровая вясёлка. Лявоніха вырастае ў мора з хвалямі. Адчуваецца, што гэты народныя хвалі ў свой час загопяць панскія маіткі.

І, не глядзячы ні на што, народ весіліца. Каб народ не весіліся нават у самыя цяжкія дні пакуты. Ён-бы аслабеў і змірыўся-б з нявольні. Вясёліцы надае народу волькі імшт да жыцця, да змагацца за свой лёс.

Цвет маладоці з вёсак, нібы цвет чаромкі, забіраюць у панскі двор — на пугі забавы для панюў, на стражныя адзекі.

Панскі баз. Мазурка. Пасля мазуркі на смеж панам выпускаюць на танец прыгожыя аблагоднены дзяўчаты. Яны паказваюць у танцы праше прашы над ільном. Прызначене слянежкіх дзяўчат — працаваць на лютых панюў. Яны павіны служыць панам як рэч, як мабасць.

Салавей іх барошыць. Яго зазіраюць у зале, які ў момант ператварыўся ў астрот з жалезнымі кратамі.

Салавей у панскі клетцы. Ён запальвае сваю клетку. Ён гатуе і сам загінуць у пажарышчы грозным і гнеўным, як сэрца ўсёго зьявляючага народа.

Дзўным лаўно атпыла чарошка, пажўпелі барозы, асыпаецца лісце. Нудная вольсь, бо увесь уражай з налёў лісьце ў панскія сьвіры. Народу прыдзецца галадлаць. Вялікая рощаць. Плача аркестр, гнявацца музыка.

Салавей ляскуў тоўгай, як народная няволя, пастырская пугай. Яна выпінацца змійей, сьцяжытца і абярнуцца яму ругі, пса. Яна звязала яго. Сатнугата фігура Салаўя — сьцягу пьольнічка.

Гэты момант вельмі хвалюе.

Ці-ж народ навоў будзе самога себе звязваць для панюў?

Не! Не!

Народ — вялікая сіла. Ён паўстае гнеўны, горды, магутны. Цэлы лес узнятых кос і віль, сякер і калюў.

Ад жалазі і смутку гудавых арнаменту вольмай песьні «Перапелічка» нарастае гнеўны крык народа.

Аркестр грае «Мяцеліцу». Які дзўны пераход ад вяселіц народнага танца да ўсенароднага гняву ў гэтым-жа танцы.

Ад бурнай мяцеліцы крыжач, раскідаюцца ў прах панскія палацы.

І танцы, і музыка, і нават пейзаж ерасамюна сажуць, што народ магутны, што ён сьвіне з сабе панскіх лапцую. У смугла-лірычным пейзажы вольсь адчуваеш будучую вясну народа.

Балет «Салавей» захаліне высокім мастацтвам. Вольная тэатл, кожны штрых нашойны багатым ільнім змештам. Ён палкам прасякнуты народнасьцю. Гэты балет — якая казка-быль аб жыцці народа ў мінулым, аб яго змагаіні за лепшы лёс. Гэты балет свецільны яшчэ аб тым, што невячаральныя крыніцы народнага мастацтва, народных талентаў адшляфоўваюцца ў аркі лямяменты.

Можна з упэўнасьцю сказаць, што першы беларускі балет — багаты ўказ не толькі ў беларуска мастацтва, ён будзе карыстацца заслужаным поспехам.

Ад усёго сэрца вітаю калектыў Тэатра оперы і балета з вялікай перамогай.

ЗМІТРОК БЯДУЛЯ.

ЯРКІ НАЦЫЯНАЛЬНЫ БАЛЕТ

Ад прагледу балета «Салавей» у мяне асталося вельмі добрае ўражанне. Балет будзе карыстацца вялікім поспехам у глядча. Музыка называецца лірычная, цёпла, адчуваюцца народныя беларускія матывы. У мелодычных гудках як бышам чутны журчанне нашых рэк, звонкіх рэчкіоў, шум беларускай дубравы. Асабліва мне спадабалася ігра артыстаў Нікалаевай, Дрэчына і Курьілава. Яны стварылі сапраўды глыбока мастацкія вобразы.

Балет «Салавей» — найрачэйшы доказ росквіту беларускай культуры, мастацтва, росквіту і росту талентаў, якія доўгі час былі ў кайданых нявольні і толькі дзякуючы лепіска-сталаінскай нацыянальнай палітыцы, дзякуючы клопатам вялікага Сталіна так ярка расквітнелі над савецкім небам.

Няма сумнення ў тым, што балет «Салавей» будзе цэла сьцітан масківам, і ў гэтым наша пачуццё гордасці за нашу беларускую культуру, за мастацтва. Гэтым беларускі народ абавязан партыі Лёніна—Сталіна, савецкаму народу і другу беларускага народа таварышу Сталіну.

Я. Е. АБУГАУ,
сакратар партыйнага бюро парт-арганізацыі Антарэймі навуц БССР.

Балет «Салавей» кампазітар М. Крошнер на аповесці Вялікі ў апошніх варыяцыях зрабіў на мяне вялікае ўражанне. Можна павішавалі балетны калектыў нашага Вялікага тэатра оперы і балета з буйнай перамогай. Гэта вышыванне адлюстніла і за аўтара музыкі і пастаноўшчыка Ермалаева.

Несумненна, што балет «Салавей» зойме вольна месца на дэкадзе беларускага мастацтва ў Маскве і ўвоўдзе ў гісторыю мастацтваў народаў нашай несажынай радзімы.

Кампазітар С. ПАЛОНСКІ.

ПЕРШАЕ слова, якое хочацца сказаць аб «Салаўі», — што спектакль называецца аб таленавіты, свежай і глыбокай мыслі. Гэта — хэаграфічная аповесць аб сумным лёсе юнака Сымона і дзяўчыны Зоські, непражываючы глыбокую думуючую драму, і аб іх непакорасці гэтую лёсу.

Балет пасля перапрацоўкі ўзможнаў, зашчы новым, больш яркім спэічным жыццём, узбагаціўся новымі танцавальнымі мелодыямі. Музыка стала яшчэ больш сімфанічнай, а драматургія спектакля вольна яснай. Не выпадкова сімфанічны ўступ да балета, выконваецца аркестрам, над кіраўніцтвам дырыжора М. Ф. Шнейдэрмана, так хвалюе і ахаліае. Музыка набыва яшчэ больш выразны беларускі каларыт. Мы ачулі ў ёй пэітычную прывабнасць беларускай прыроды, пераважваюцца звонкія галасы птушак, шыр і гоман лясюў, бурную імклівасць нашых рэк.

Многа сіл і энэргіі прыкладзена М. Крошнерам і А. Ермалаевым для стварэння першага беларускага балета.

Колькі цёплым і вясёлым свежасці ў гэтым спектаклі! Толькі высокадаровны мастак, які страана любіць жыццё, чарпаче поўным прыгожымі і з багатымі ёрніні, мог стварыць такі поўны пафоса любіць да чалавеча спектакль. Спектакль стўа роўным, стылістычна азінным. Ад масавых танцаў, пастаўленых Ермалаевым, павяла зларовым і цёплым юмарам, мужнасцю і мяккім лірызмам. Папурыяны народныя танцы «Лявоніха», «Юрачка» і новы, створаны Ермалаевым, прыгожы танец «Лянок» набалі глыбокі драматычны сэнс.

ДАСЯГНЕННЕ НАШАГА МАСТАЦТВА

У міпскім Тэатры оперы і балета для дэмагатаў XIV партканферансы БАВА быў паказан балет «Салавей». Прагледзеўшы яго, я павінае сказаць, што калектыў тэатра над пастаноўкай гэтай рэчы, прапававу многа і што гэта работа не прайшла дарна.

Балет «Салавей» можна лічыць упэўна ўдаўшымся спектаклем. Выдатная ігра артыстаў, асабліва выдучых ролей Салавей Зоська, Гайдук і ішн.) глядзіцца лёгка і з прыемнасцю. Добрая музыка балета захватвае ўвагу глядча.

Пастаноўку балета «Салавей» трэба лічыць добрым новым ўкладом у нацыянальнае мастацтва беларускага народа.

Г. С. БАНТРОСКІ,
дэлегат XIV партканферансы БАВА, батальёны намісар.

ЗАМЕТКІ АБ СПЕКТАКЛІ

Партыя Сымона найбольш поўна раскрыла зольнасці і асаблівасці Дрэчына. Да вольных раней янаеі артыста даладася ішчэ і гераічная патышка.

Лірычны, прастадушны і жыццерадасны ў першай свеціль, вясёлай каршыне балета, Сымон у працэсе разгорвання драматычнага канфікта вырастае ў гнеўнага і мужнага бьлінага багатыра. Сымон апаўвае пра любоў да жыцця, якая буйна квітнее ў яго душы, аб пакутах, якія ён перажывае. У бестрашным азінборстве Сымона—Дрэчына з натоўмам панскіх гайдуюў адчуваецца вользьярняя сіла.

Бурны тэмперамент Дрэчына найбольш ярка раскрываецца ў танцы з канцэлябрамі, які ён выконвае ў аружжым лютоўчай стыхіі пажару. Хочацца толькі наждаць артыста, каб ён увесь больш мяккасцю ў драматычную ігру, больш унутранай сабранасці і юнасаў у цудоўныя лірычныя дугі з Зоськай.

Партыю Зоські ў спектаклі выконвае заслужаная артыстка БССР А. В. Нікалаева. Свой драматычны талент і цёлы юмар, удасільны не спэічным дараваннем, артыстка праявіла яшчэ ў ранейшых балетных спектаклях.

Выдатны вобраз Зоські, створаны Нікалаевай у балете «Салавей», гарманічна спалучае ўсе элементы спэічнага ўздэяння. Партыю Зоські напісана кампазітарам з вялікім мастацкім густам.

Нікалаева мякка і задушаўна танчю лірычны дуг з Сымонам. Ёе танец поўны шчырага пачуцця і вясёлай свежасці. Ішчэчотная лірычная варыяцыя Зоські—Нікалаевай у трохім акце напоўнена горам белай дзяўчыны.

Маўлявае радум'е Зоські—Нікалаевай пра лёс любімага Сымона называецца вольна дапаўняе танец. Разумная і вольная міміка артысткі арганічна яе драматычна насычанаму танцу.

Галоўнае ў спектаклі «Салавей» — чалавечая драма Сымона і Зоські. Пават у самых жыццерадасных сітуацыях яна астэі-

НАВАТАРСКІ ТВОР

На мяне, як на глядча, балет «Салавей» стварыў вялікае ўражанне. Кампазітар М. Крошнер, пастаноўшчык А. Ермалаев і увесь калектыў балета праабілі сапраўды грандыёзную работу і лешня апэнкай не з'ўдзяцца той цэпай прыём, які аказаў глядч спектаклю «Салавей».

Музыка балета прасякнута беларускімі народнымі матывамі, гэта дэзволіла пастаноўшчыку стварыць яркі беларускі нацыянальны спектакль.

А. Ермалаев не следваў натуралістычна-па-спэса за народнымі танцамі, а ўдасканальваў іх, тварыў на аснове іх новае і дасягнуў незвычайных рэзультатаў.

Ці маглі думаць бязьмянныя тварцы беларускага народнага танца «Лявоніха», што гэты скромны і проспекты танец некалі набудзе такую магутнасць, характэру, сілу на сцэне Дзяржаўнага беларускага тэатра?

Волькі ў ім тэмперамента, якім складаным і яшчэ больш чароўным стаў ён у майстэрскай інтэрпрэтацыі Ермалаева!

Такі-ж цудоўны танец «Лянок». З сапраўдным блескам і трагедыйнай сілаў паказаў Ермалаев пакуты Сымона ў палатанай панскіх клетцы.

Вельмі моцны фінал балета, дзе ў самым танцы ўваблена народнае паўстанне.

Добрае ўражанне пакідаюць выкананні ролей Сымона — арт. С. Дрэчына, Зоські — засл. арт. БССР А. Нікалаева, Макара — арт. А. Курьілаў.

Не глядзячы на асобныя недахопы, пўным чынам незабэжыны пры стварэнні творага новага балета, якім з'ўдзяцца «Салавей», гэта цудоўны, рамантычны спектакль, наватарскі ў сапраўдным сэнсе слова. Ён мог-бы ўпрыгожыць сцэну любога тэатра Масквы.

В. Я. СЕДЫХ,
Дэпутат Вярхоўнага Савета СССР.

НА ЗДЫМКУ: Зверху — дэкарацыя балета «Салавей». Унізе (злева направа): Курьілаў у ролі Макара, Дрэчына ў ролі Сымона і Нікалаева ў ролі Зоські. Фото Дыягона.

ХВАЛЮЮЧЫ ТВОР МАСТАЦТВА

Балет «Салавей» зрабіў на мяне выключна моцнае ўражанне. Гэта сапраўды хвалюючы твор мастацтва, які негды глядзец раўнадушна. Сродкамі хэаграфіі нам паказана яркая старонка з жыцця і барацьбы беларускага народа.

Упершыню мы бачым на сцэне балет, рысуючы жыццё і быт прапоўнага народа, яго пазіў, яго любоў, прыгожасць беларускага пейзажа. Вольна, можа быць прафэсіяналы-артысты знойдуць тмя ці ішчыя загані, але я, як глядч, хачу сказаць толькі адно: выдатна.

Пастаноўка балета «Салавей» паказвае, якія неабмежаваны магчымасці толь у сабе выдатны калектыў Тэатра оперы і балета.

ПРЫГОЖЫ БАЛЕТ

У час работы XVIII з'езду КП(б)Б я быў у Тэатры оперы і балета на балете «Салавей». Гэту пастаноўку нельга глядзец раўнадушна. Спектакль дастаўляе кожнаму вялікае завабаванне.

Мы, глядчцы, адразу палюбілі пакуту Сымона ў выкананні таленавітага артыста Дрэчына і Зоську, вобраз якой з сапраўдным майстэрствам і цёплым стварыла заслужаная артыстка БССР Нікалаева. Разам з імі мы радуемся іх любові, разам адчуваем нянавісьць да панюў і гайдуюў.

Выключна яркае ўражанне робіць мастацкае афармленне спектакля. Жыццерадасныя фарбы, прыгожы беларускі пейзаж, красныя кацпюмы.

Пастаноўка такога красачага і яркага балета, як «Салавей», паказала нам, якіх вышніх дасягнула мастацтва беларускага народа пад кіраўніцтвам партыі Лёніна—Сталіна, а таксама якіх таленавітых артыстаў мае наш тэатр.

А. С. ЛУН'ЯНЕННА,
палкавы намісар, Н-ская часць.

ДАВАТАРСКІ ТВОР

На мяне, як на глядча, балет «Салавей» стварыў вялікае ўражанне. Кампазітар М. Крошнер, пастаноўшчык А. Ермалаев і увесь калектыў балета праабілі сапраўды грандыёзную работу і лешня апэнкай не з'ўдзяцца той цэпай прыём, які аказаў глядч спектаклю «Салавей».

Музыка балета прасякнута беларускімі народнымі матывамі, гэта дэзволіла пастаноўшчыку стварыць яркі беларускі нацыянальны спектакль.

А. Ермалаев не следваў натуралістычна-па-спэса за народнымі танцамі, а ўдасканальваў іх, тварыў на аснове іх новае і дасягнуў незвычайных рэзультатаў.

Ці маглі думаць бязьмянныя тварцы беларускага народнага танца «Лявоніха», што гэты скромны і проспекты танец некалі набудзе такую магутнасць, характэру, сілу на сцэне Дзяржаўнага беларускага тэатра?

Волькі ў ім тэмперамента, якім складаным і яшчэ больш чароўным стаў ён у майстэрскай інтэрпрэтацыі Ермалаева!

Такі-ж цудоўны танец «Лянок». З сапраўдным блескам і трагедыйнай сілаў паказаў Ермалаев пакуты Сымона ў палатанай панскіх клетцы.

Вельмі моцны фінал балета, дзе ў самым танцы ўваблена народнае паўстанне.

Добрае ўражанне пакідаюць выкананні ролей Сымона — арт. С. Дрэчына, Зоські — засл. арт. БССР А. Нікалаева, Макара — арт. А. Курьілаў.

Не глядзячы на асобныя недахопы, пўным чынам незабэжыны пры стварэнні творага новага балета, якім з'ўдзяцца «Салавей», гэта цудоўны, рамантычны спектакль, наватарскі ў сапраўдным сэнсе слова. Ён мог-бы ўпрыгожыць сцэну любога тэатра Масквы.

В. Я. СЕДЫХ,
Дэпутат Вярхоўнага Савета СССР.

МЕРШЫ БЕЛАРУСКІ БАЛЕТ

Якая цудоўная вясна! Зялёна-белыя бярозы. Пыльным цветом красуецца чарошка. Злашча, адчуваеш яе густы, ахмяляючы духмян.

На фоне дэнада прыгожага беларускага пейзажа Салавей і яго каханая дзяўчына. Над імі дзе маладыя стромкія, тонкаствольныя бярозы, якія сімвалізуюць жыццё хлапца і дзяўчыны, іх долю, лягучыні.

Гэта ілюструе народную песню пра каханне, у якой малады прыраўніваюцца да дзяраўноў.

Чаруе вока лірычны пейзаж. Колькі ў ім пазіў! Салаўі, жаўранкі, жалеяка — у ласкавай музыцы. Омутак, такі волькі, аж сэрца мае. Але ў смутку бесь і ноткі наздаі. Інакш і быць не можа, бо пішы ямяла, бо хлопцу і дзяўчыне так хочацца жыць. Яны ўсімі сіламі імкнуча да жыцця. На іх галовы, нібы аркі сцяжыткі, сыпяцца цвет чаромкі...

Танчуюць лясці. Танчюе моладзь. Танчуюць стагодні дзяды і бабулі. У танцах — увесь народ. Беларуская «Лявоніха», багата фарбамі, нібы сямікаляровая вясёлка. Лявоніха вырастае ў мора з хвалямі. Адчуваецца, што гэты народныя хвалі ў свой час загопяць панскія маіткі.

І, не глядзячы ні на што, народ весіліца. Каб народ не весіліся нават у самыя цяжкія дні пакуты. Ён-бы аслабеў і змірыўся-б з нявольні. Вясёліцы надае народу волькі імшт да жыцця, да змагацца за свой лёс.

Цвет маладоці з вёсак, нібы цвет чаромкі, забіраюць у панскі двор — на пугі забавы для панюў, на стражныя адзекі.

Панскі баз. Мазурка. Пасля мазуркі на смеж панам выпускаюць на танец прыгожыя аблагоднены дзяўчаты. Яны паказваюць у танцы праше прашы над ільном. Прызначене слянежкіх дзяўчат — працаваць на лютых панюў. Яны павіны служыць панам як рэч, як мабасць.

Салавей іх барошыць. Яго зазіраюць у зале, які ў момант ператварыўся ў астрот з жалезнымі кратамі.

Салавей у панскі клетцы. Ён запальвае сваю клетку. Ён гатуе і сам загінуць у пажарышчы грозным і гнеўным, як сэрца ўсёго зьявляючага народа.

Дзўным лаўно атпыла чарошка, пажўпелі барозы, асыпаецца лісце. Нудная вольсь, бо увесь уражай з налёў лісьце ў панскія сьвіры. Народу прыдзецца галадлаць. Вялікая рощаць. Плача аркестр, гнявацца музыка.

Салавей ляскуў тоўгай, як народная няволя, пастырская пугай. Яна выпінацца змійей, сьцяжытца і абярнуцца яму ругі, пса. Яна звязала яго. Сатнугата фігура Салаўя — сьцягу пьольнічка.

Гэты момант вельмі хвалюе.

Ці-ж народ навоў будзе самога себе звязваць для панюў?

Не! Не!

Народ — вялікая сіла. Ён паўстае гнеўны, горды, магутны. Цэлы лес узнятых кос і віль, сякер і калюў.

Ад жалазі і смутку гудавых арнаменту вольмай песьні «Перапелічка» нарастае гнеўны крык народа.

Аркестр грае «Мяцеліцу». Які дзўны пераход ад вяселіц народнага танца да ўсенароднага гняву ў гэтым-жа танцы.

Ад бурнай мяцеліцы крыжач, раскідаюцца ў прах панскія палацы.

І танцы, і музыка, і нават пейзаж ерасамюна сажуць, што народ магутны, што ён сьвіне з сабе панскіх лапцую. У смугла-лірычным пейзажы вольсь адчуваеш будучую вясну народа.

Балет «Салавей» захаліне высокім мастацтвам. Вольная тэатл, кожны штрых нашойны багатым ільнім змештам. Ён палкам прасякнуты народнасьцю. Гэты балет — якая казка-быль аб жыцці народа ў мінулым, аб яго змагаіні за лепшы лёс. Гэты балет свецільны яшчэ аб тым, што невячаральныя крыніцы народнага мастацтва, народных талентаў адшляфоўваюцца ў аркі лямяменты.

Можна з упэўнасьцю сказаць, што першы беларускі балет — багаты ўказ не толькі ў беларуска мастацтва, ён будзе карыстацца заслужаным поспехам.

Ад усёго сэрца вітаю калектыў Тэатра оперы і балета з вялікай перамогай.

ЗМІТРОК БЯДУЛЯ.

ЧАРУЮЧЫ СПЕКТАКЛЬ

...Я ў тэатры. У мяне няма лібрэта. Але падняўся занавес, і перада мной на працягу трох актаў праходзіць жыццё Сымона-Салаўя, Зоські, Макара, сяжан і панюў. Ён ўсё разумею, і разам з Сымонам перажываю яго гора, яго радасць, яго гнэў. Парой мне здаецца, што на сцэне гавораць. Злашча, я не бачу, а чую тое, што адбываецца на сцэне. Але вольс кажацца акт, і я лаўлю сабе на тым, што гляджу балет. Псіхалагічная апраўданасць кожнага спэічнага руху — у гэтым вользьярнай сіла «Салаўя».

Вольс Сымон з дзельмі рэзвіцна на дзўжыцкі. Колькі чароўнага ў гэтай гудыні волькіка дзінні з малымі рэбятмі! Але прыша Зоська і Салавей запеву сваю песьню кахаі... Г'юцца трылі, то пачотна сядзілі, то бурна-страсныя. Яны гучаць, як імі каханні, і ўсё гэта выражаецца толькі ў танцы, толькі ў пластычных рухах. Не трэба быць знаткам балета, каб аразумець усю гету сімфонію пачуццяў.

Салавей у небажыццы, панскі гайдук—Макар, хоца ўрапіні яго пакуту. На смену нацуюно каханна прыхольніць пачуццё пратэсту і гнэву супроць насілля, якое ўтварае панства над народам, зброючы ў свае палацы-клеткі дачок і сьнюў сьжан на пакуту сваю. Сымон-Салавей не можа жыць без пакуты сваёй, ён знаходзіць яе ў панскіх палацах, ён хоца яе вырваць з гэтай клеткі, але і яго захлопваюць у ёй, і тады Салавей ператвараецца ў арла. Ён б'ецца ў гэтай клетцы, ён распырвае гайдуюў, як казаныя народны багатыр, ён падпальвае палац і ськрэзь дым і агонь панскіх палацаў улягае на волю.

Зоська і Салавей на волю. Паны і іх гайдукі хочунь уоў-ж заганіць іх. Але Салавей любіць народ, ён не хоца з ім расстацца. Усе, як адзін, стаі сьпаня за яго, рассталі гайдуюў і ў сваім таржастве народ паўстае ў вольху «Мяцеліцы».

Музыка (кампазітар Брошнер) свежа, поўна гармоніі, рытмы яе не паказівыя, яна дае танпору прастор, дапамагаючы яму ўнутрана апраўдваць кожны свой рух. «Юрачка», «Лявоніха», «Лянок», «Мяцеліца» зусім выдатна аржестраваны. Брошнер знайшоў іх эмацыянальнае ядро, сьмелу раскрыць яго, і на-новаму загучалі яны. А колькі эспэрыі, разумення кампазітара, сапраўднага нахлненна ўжываў у аркестр дырыжор, заслужаны дэяч мастацтваў БССР Шнейдэрман!

«Ах ты, Юрачка, што не жанішся? Прыдзе зямля, Дзе пакемнецца?» — пае беларускі народ, танчуючы «Юрачку», і Ермалаев скарэставае гэту песьню, як сэнс танца. І ён гучыць як сапраўды народны танец, нарыжаны ў даны момант гэтымі хлапцамі і дзяўчатамі. У пастаноўцы многа выдатных творчых выдучаў.

Выкананцы — яны ўсе на вышнім. Асабліва радуе Дрэчына. Яго Сымон-Салавей — гэта сэнс народа. Ён поўны нейкага асабта ачараванна.

Зоська ў выкананні заслужанай артысткі БССР Нікалаевай — гэта сапраўднае памва каханні і смутку. Памва страпіні. Нікалаева вольна добра арузмела вобраз Зоські, а для актара аразумець — гэта ўсё. Таму яе Зоська поўна той прастаты і шчырасці, якія ўлашчылі сапраўдны таленту.

Вельмі добрым партнёрам Зоські і Сымону з'ўдзяцца Макара — артыст Курьілаў. У ім адчуваецца сапраўдны праціўнік шчасця Зоські і Сымона. Яго тэмперамент схоты тэмпераменту Дрэчына і іх дугныя сьпані поўны агню барацьбы страпіні.

Што можна сказаць аб астатніх выкананцах? Добра, і яшчэ раз добра. Дэкарацыя мастака Матрушкіна і 2 акта вольны добрыя. У дэкарацыях і акта многа чаруючы свежасці вясны. Дэкарацыі апошняга акта не гучаць, бо — гэта адчуваецца — яны не зусім выразны.

У полым балет «Салавей» — вялікае дасягненне.

С. С. БІРЬЛА,
заслужаны артыст БССР

МЕРШЫ БЕЛАРУСКІ БАЛЕТ

Якая цудоўная вясна! Зялёна-белыя бярозы. Пыльным цветом красуецца чарошка. Злашча, адчуваеш яе густы, ахмяляючы духмян.

На фоне дэнада прыгожага беларускага пейзажа Салавей і яго каханая дзяўчына. Над імі дзе маладыя стромкія, тонкаствольныя бярозы, якія сімвалізуюць жыццё хлапца і дзяўчыны, іх долю, лягучыні.

Гэта ілюструе народную песню пра каханне, у якой малады прыраўніваюцца да дзяраўноў.

Чаруе вока лірычны пейзаж. Колькі ў ім пазіў! Салаўі, жаўранкі, жалеяка — у ласкавай музыцы. Омутак, такі волькі, аж сэрца мае. Але ў смутку бесь і ноткі наздаі. Інакш і быць не можа, бо пішы ямяла, бо хлопцу і дзяўчыне так хочацца жыць. Яны ўсімі сіламі імкнуча да жыцця. На іх галовы, нібы аркі сцяжыткі, сыпяцца цвет чаромкі...

Танчуюць лясці. Танчюе моладзь. Танчуюць стагодні дзяды і бабулі. У танцах — увесь народ. Беларуская «Лявоніха», багата фарбамі, нібы сямікаляровая вясёлка. Лявоніха вырастае ў мора з хвалямі. Адчуваецца, што гэты народныя хвалі ў свой час загопяць панскія маіткі.

І, не глядзячы ні на што, народ весіліца. Каб народ не весіліся нават у самыя цяжкія дні пакуты. Ён-бы аслабеў і змірыўся-б з нявольні. Вясёліцы надае народу волькі імшт да жыцця, да змагацца за свой лёс.

Цвет маладоці з вёсак, нібы цвет чаромкі, забіраюць у панскі двор — на пугі забавы для панюў, на стражныя адзекі.

Панскі баз. Мазурка. Пасля мазуркі на смеж панам выпускаюць на танец прыгожыя аблагоднены дзяўчаты. Яны паказваюць у танцы праше прашы над ільном. Прызначене слянежкіх дзяўчат — працаваць на лютых панюў. Яны павіны служыць панам як рэч, як мабасць.

Салавей іх барошыць. Яго зазіраюць у зале, які ў момант ператварыўся ў астрот з жалезнымі кратамі.

Салавей у панскі клетцы. Ён запальвае сваю клетку. Ён гатуе і сам загінуць у пажарышчы грозным і гнеўным, як сэрца ўсёго зьявляючага народа.

Дзўным лаўно атпыла чарошка, пажўпелі барозы, асыпаецца лісце. Нудная вольсь, бо увесь уражай з налёў лісьце ў панскія сьвіры. Народу прыдзецца галадлаць. Вялікая рощаць. Плача аркестр, гнявацца музыка.

Салавей ляскуў тоўгай, як народная няволя, пастырская пугай. Яна выпінацца змійей, сьцяжытца і абярнуцца яму ругі, пса. Яна звязала яго. Сатнугата фігура Салаўя — сьцягу пьольнічка.

Гэты момант вельмі хвалюе.

Ці-ж народ навоў будзе самога себе звязваць для панюў?

Не! Не!

Народ — вялікая сіла. Ён паўстае гнеўны, горды, магутны. Цэлы лес узнятых кос і віль, сякер і калюў.

Ад жалазі і смутку гудавых арнаменту вольмай песьні «Перапелічка» нарастае гнеўны крык народа.

Аркестр грае «Мяцеліцу». Які дзўны пераход ад вяселіц народнага танца да ўсенароднага гняву ў гэтым-жа танцы.

Ад бурнай мяцеліцы крыжач, раскідаюцца ў прах панскія палацы.

І танцы, і музыка, і нават пейзаж ерасамюна сажуць, што народ магутны, што ён сьвіне з сабе панскіх лапцую. У смугла-лірычным пейзажы вольсь адчуваеш будучую вясну народа.

Балет «Салавей» захаліне высокім мастацтвам. Вольная тэатл, кожны штрых нашойны багатым ільнім змештам. Ён палкам прасякнуты народнасьцю. Гэты балет — якая казка-быль аб жыцці народа ў мінулым, аб яго змагаіні за лепшы лёс. Гэты балет свецільны яшчэ аб тым, што невячаральныя крыніцы народнага мастацтва, народных талентаў адшляфоўваюцца ў аркі лямяменты.

Можна з упэўнасьцю сказаць, што пер

